



# BIEDRĪBA „LATVIJAS ŪDENSAPGĀDES UN KANALIZĀCIJAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA”

Reģ. Nr. 40008071092

Lielirbes iela 1, Rīga, LV – 1046, Latvija, e- pasts: [info@lwwwwa.lv](mailto:info@lwwwwa.lv)

Rīgā, 2021.gada 8.augustā  
Nr.08/02

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai  
Paziņošanai uz e-pastu: [pasts@varam.gov.lv](mailto:pasts@varam.gov.lv)

## ***Par Ministru kabineta noteikumu projektu MK34***

Biedrība “Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija” (turpmāk – biedrība) ir iepazinusies ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumos Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”” (turpmāk – grozījumu projekts), kas nodots publiskā apspriešanā Tiesību aktu portālā (22-TA-1992).

Biedrība viennozīmīgi atbalsta nepieciešamību veikt normatīvā regulējuma izmaiņas, kas ir saistītas ar piesārņojošo vielu emisiju ūdenī, to preventīvu kontroli un nonākšanas notekūdeņos samazināšanu, tomēr biedrības ieskatā grozījumu projektā ir nepieciešami precizējumi un skaidrojumi, lai grozījumi būtu praktiski ieviešami un īstenojami. Balstoties uz biedrības ilglaicīgu pieredzi ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanā, turpmākajās grozījumu projekta apspriešanas stadijās būtu nepieciešams izanalizēt pēc būtības un iespēju robežās tajā iekļaut sekojošus jautājumus:

## **I. Tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošie parametri**

- 1) atbilstoši ūdenssaimniecībās esošajai praksei un grozījumu projekta anotācijai, informāciju par tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošiem parametriem ūdenssaimniecības uzņēmumi izmanto, slēdzot līgumus ar juridiskām un fiziskām personām par notekūdeņu novadīšanu centralizētajā kanalizācijas sistēmā un nosakot maksu par notekūdeņu attīrīšanu. Biedrība piekrīt, ka kopš MK noteikumu Nr. 34 izstrādes un apstiprināšanas 2002. gada 22. janvārī ir pagājis ilgs laiks un mainījušies ūdens lietošanas paradumi gan iedzīvotājiem, gan publiskās ēkās un pakalpojumu sniegšanas vietās, gan arī uzņēmumos, ieviešot dažādus ūdens taupīšanas pasākumus un maksājot par ūdens izmantošanu. Tomēr, biedrības ieskatā, pirms atbilstošu parametru vērtību izmaiņām, būtu rūpīgi jāizvērtē potenciālie ieguvumi nozarei un vides aizsardzībai, kā arī problēmjautājumi, ko izraisīs grozījumu projektā iekļautās parametru izmaiņas. Lai gan grozījumu projektā ir iekļauta atsauce, ka katrās NAI šos parametrus var izvērtēt individuāli, no ražošanas notekūdeņu novadītāju puses prognozējama liela interese pārslēgt līgumus ar grozījumu projektā iekļautajām parametru vērtībām līdz ar to palielinātos administratīvais darbs ar ražošanas notekūdeņu novadītājiem, pārskatot līgumus un pierādot konkrēto NAI darbības parametrus.

Atbilstoši biedrības paustajam viedoklim 2020.gada 28.maija vēstulē Nr. 05/02 *Par grozījumiem Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumos Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”*, biedrība turpina vērst uzmanību uz to, ka lielākā daļa no šobrīd ekspluatētajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (turpmāk – NAI) ir projektētas un uzbūvētas atbilstoši līdz šim pastāvošajam normatīvajam regulējumam. Līdz ar to saskatām potenciālus riskus ar esošajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem nodrošināt atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu pēc grozījuma projektā iekļauto tipisko sadzīves notekūdeņu parametru ieviešanas, it sevišķi paaugstināto kopējā slāpekļa maksimālās koncentrācijas (100 mg/l) efektīvu attīrīšanu. Kā arī potenciālas tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo parametru izmaiņas, rada būtiskas nesakritības ar Ministru kabineta noteikumos Nr. 327 par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-15 “Kanalizācijas būves” (turpmāk – LBN 223-15) noteikto viena iedzīvotāja saražoto piesārņojuma apjomu dienā. Ūdenssaimniecības speciālistu praksē lietotais cilvēku ekvivalentu (CE) aprēķins balstās uz LBN 223-15 norādītajiem piesārņojuma apjomiem, līdz ar to prognozējamās plašās nesakritības gan NAI projektēto, gan faktisko jaudu aprēķinos, gan ražošanas notekūdeņu piesārņojuma pielīdzināšanai CE, gan grozījumu projektā esošā 3.pielikuma 1. un 2.tabulas pielietojamībā un atbilstībā reālajai situācijai. Tādējādi var rasties plašākas interpretācijas un normatīvā regulējuma pielietojuma iespējas

konfliktsituācijās, it sevišķi ar ražošanas uzņēmumiem, kas ražošanas notekūdeņus novada centralizētās kanalizācijas sistēmās.

Biedrība lūdz izskatīt iespēju saglabāt līdz šim izmantotās parametru vērtības vai arī grozījumos iekļauto regulējumu attiecināt tikai uz jaunizbūvējamām NAI.

## **II. Sajaukšanās zonas virszemes ūdenos**

Biedrība atzinīgi vērtē potenciālās izmaiņas, kas saistītas ar prioritāro un bīstamo vielu monitoringu gan ūdenssaimniecību apkalpes robežās, gan apkārtējā vidē, tomēr esošajai grozījumu projekta redakcijai par sajaukšanās zonām ir nepieciešami skaidrojumi un papildu izvērtējumi, lai tajos iestrādātie risinājumi būtu reāli un ieviešami praksē:

- 1) atbilstoši šī brīža grozījumu projekta redakcijai un iepriekš Valsts Vides dienesta demonstrētajai metodikai par sajaukšanās zonu aprēķiniem, nav skaidras atsevišķas tās pielietošanas detaļas: kas šādus aprēķinus var veikt; kas izvērtēs to atbilstību un pareizību; kur un kā iegūstami to veikšanai nepieciešamie parametri. Lai ieviešamā sistēma būtu pielietojama, nepieciešama skaidri definēta procesa virzība, termiņi un atbildības. Biedrība pauž šaubas par pietiekamu Latvijā esošu atbilstošu nozares profesionāļu skaitu, kas varētu īstenot nepieciešamos aprēķinus grozījumu projektā minētajā prioritārā termiņa un prognozējamā apjoma tvērumā;
- 2) pirms grozījumu projekta izsludināšanas būtiski ir noskaidrot Latvijā esošo akreditēto laboratoriju kapacitāti, lai nodrošinātu grozījumu projektā iekļauto prioritāro un bīstamo vielu paraugu ņemšanu un analīzes tajā minētajā prioritārajā termiņa un prognozējamā apjoma tvērumā. Pretējā gadījumā prognozējamās rindas uz paraugu analīzēm ar sekojošiem termiņu pārkāpumiem;
- 3) grozījumu projektā iekļautajā atsaucē uz metodiku par sajaukšanās zonu aprēķiniem nav atrodama metodika par sajaukšanās zonu aprēķiniem jūrā, līdz ar to virkne ūdenssaimniecību, kas attīrītos notekūdeņus novada jūrā, šobrīd nav informēta par iespējamām darbībām, lai būtu iespējams nodrošināt to darbību atbilstoši grozījumu projektam;
- 4) nepieciešams veikt finanšu aplēsi par grozījuma projektā iekļauto sajaukšanās zonu aprēķinu veikšanas ietekmi uz ūdenssaimniecības tarifiem un secīgi sabiedrību un uzņēmējdarību, kam būtu jābūt samērīgam un praktiski samaksājamam. Šobrīd nav skaidrs iespējamo izmaksu apjoms;
- 5) grozījumu projekts būtu jāpapildina ar sasaisti ar citiem normatīvajiem aktiem par prioritāro un bīstamo vielu pieļaujamajām koncentrācijām virszemes ūdeņos, lai ūdenssaimniecībām un to klientiem būtu skaidra normatīvo aktu hierarhija un saikne;
- 6) veiksmīgai grozījumu projektā iekļauto pasākumu ieviešanai un sajaukšanās zonu metodikas pielietošanai ir nepieciešami detalizēti papildu apmācību semināri.

## **III. Prioritāro un bīstamo vielu monitorings**

Biedrība atzinīgi vērtē potenciālās izmaiņas, kas saistītas ar prioritāro un bīstamo vielu monitoringu, tomēr esošajai grozījumu projekta redakcijai par nepieciešami skaidrojumi un papildu izvērtējumi, lai tajos iestrādātie risinājumi būtu reāli un ieviešami praksē:

- 1) nepieciešams veikt finanšu aplēsi par grozījuma projektā iekļauto prioritāro un bīstamo vielu paraugu ņemšanas un analizēšanas ietekmi uz ūdenssaimniecības tarifiem secīgi sabiedrību un uzņēmējdarību, kam būtu jābūt samērīgam un praktiski samaksājamam. Šobrīd nav skaidrs iespējamo sistēmas ieviešanas un uzturēšanas izmaksu apjoms. Lai pilnvērtīgi ieviestu grozījumu projektā iekļautās prasības, ūdenssaimniecībām nepieciešams gan papildu finansējums iekārtu iegādei (paraugu ņēmēju), gan atalgojums papildu darbiniekiem ar ļoti specifiskām zināšanām ražošanas uzņēmumu un to procesu kontrolei un ražošanas notekūdeņu monitoringam, gan jāsedz notekūdeņu paraugu analīžu izmaksas;
- 2) grozījumu projekts nenosaka emitēto vielu robežvērtības, pie kurām iestātos noteikta veida atbildība gadījumos, ja līdz noteikumu projektā noteiktajiem termiņiem kādas no vielām emisiju pilnībā novērst nav iespējams objektīvu (piemēram, tehnoloģisku) iemeslu dēļ;
- 3) jāparedz vienota pieeja gadījumiem, kad ražošanas notekūdeņos tiek konstatētas prioritārās un bīstamās vielas, kuru novadīšanas izmaksas centralizētos kanalizācijas tīklos nav atrunātas starp ūdenssaimniecībām un ražošanas notekūdeņu radītājiem noslēgtajos līgumos, jo šobrīd nav prakses

un metodikas kā aprēķināt virspiesārņojuma vai klātesamības attīrīšanai nepieciešamos finanšu līdzekļus šādos gadījumos;

- 4) nepieciešams izstrādāt risinājumus ūdenssaimniecības jeb operatora un ražošanas notekūdeņu novadītāju atbildību līdzsvarošanai piesārņojuma gadījumos, jo atbilstoši šī brīža normatīvajam regulējumam operators ir atbildīgs par visu vidē novadīto attīrītajos notekūdeņos esošo vielu apjomu un veidu, bet to faktiskajiem radītājiem, kurus identificēt var būt ļoti sarežģīti vienīgā atbildīga ir pret savstarpēju ar operatoru noslēgtu līgumu;
- 5) veiksmīgai grozījumu projektā iekļauto pasākumu ieviešanai un prioritāro un bīstamo vielu monitorēšanas uzsākšanai ir nepieciešami detalizēti metodiskie norādījumi par potenciālajiem šos savienojumus emitējošajiem uzņēmumiem un iespējamām priekšattīrīšanas tehnoloģijām, kā arī atbilstoši apmācību semināri.

#### **IV. Aglomerāciju robežas**

Biedrības ieskatā ir nepieciešams pārskatīt grozījumu projektā iekļautos aglomerācijas robežu pārskatīšanas termiņus (biedrības detalizēts skatījums vēstules pielikumā).

#### **V. “Mazo” NAI regulējumus aglomerācijās CE>2000**

Visnotaļ pozitīvi vērtējam, ka kopējo vides mērķu sasniegšanā tiek iesaistīti arī “mazo” (individuālo) NAI (ar jaudu mazāku par 5 m<sup>3</sup>/diennaktī) īpašnieki. Vienlaikus:

- 1) no grozījumu projekta izriet, ka prasības attieksies uz rūpnieciski izgatavoto NAI, taču neattieksies uz pārējo DKS (krājvertņu, septiķu) īpašniekiem. Aicinām izvērtēt šādas prasības samērīgumu - jo tieši rūpnieciski izgatavotās NAI pēc būtības ir visefektīvākās notekūdeņu attīrīšanā, kā arī to īpašnieki ir ieguldījuši visvairāk līdzekļu vides prasībām atbilstošu sistēmu ierīkošanai; kā arī lūdzam skaidrot vai un kad plānots noteikt līdzīga veida regulējumu septiķiem;
- 2) atbilstoši biedrības pieredzei septiķi nodrošina daudz nekvalitatīvāku notekūdeņu attīrīšanu kā rūpnieciski ražotas NAI, līdz ar to septiķu izmantošana un izbūve būtu jāierobežo, tādēļ grozījumu projektā būtu iekļaujami nosacījumi, kuros ir pieļaujama septiķu uzstādīšana, piemēram, nosakot kādos apstākļos drīkst izbūvēt septiķi (gruntsūdens līmenis, attālums līdz kaimiņa robežai, dzeramā ūdens akai);
- 3) pēc grozījumu projekta stāšanās spēkā paredzams būtisks administratīvais slogs prasību izpildes monitorēšanai. No grozījumu projekta nav viennozīmīgi skaidrs, kas veiks šīs administratīvās (uzraudzības un kontroles) funkcijas. Tāpat nav skaidrs, kāda būs DKS īpašnieka atbildība par piesārņojuma samazinājuma nesasniegšanu. Aicinām VARAM sadarbībā ar citām valsts institūcijām izvērtēt sagaidāmo administratīvo slogu un atbildības sfēras;

Detalizēti komentāri par atsevišķiem grozījumu projekta punktiem ir iekļauti šīs vēstules pielikumā. Kā arī biedrības izteiktajā viedoklī nav iekļautas grozījumu projekta redakcionālas izmaiņas, kas varētu tikt rosinātas pēc jautājumu par grozījumu projekta būtību izskatīšanas.

Biedrība pauž gatavību turpināt līdzdalību noteikumu projekta virzībā, nepieciešamības gadījumā ar VARAM un citu noteikumu projekta virzībā iesaistīto ieinteresēto pušu pārstāvjiem tiekoties klātienē vai attālināti.

Pielikumā: *Iebildumi un priekšlikumi par Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumos Nr. 34 Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" uz 5 (piecām) lapām.*

Ar cieņu,  
Izpildedirektors

S.Dejus

S.Dejus  
[sandis@lvwwwa.lv](mailto:sandis@lvwwwa.lv)